

Cynllun Gwella Gwasanaethau Ecosystem Fferm Ifan

Sefydliad arweiniol: Fferm Ifan

Dyfarniad Grant: £696,352

E-bost: ffermifan@gmail.com

Lleoliad: Ardal Conwy Uchaf

Prosiect cydweithredol dan arweiniad ffermwyr sy'n cymryd camau rheoli tir ar raddfa tirwedd i wella cadernid ecosystemau a'r gwasanaethau y maent yn eu darparu. Mae Fferm Ifan yn gydweithrediaad rhwng 11 o ffermwyr tenant ar ystâd Ysbyty Ifan. Mae ffermwyr Fferm Ifan yn ceisio gwella a rheoli adnoddau naturiol mewn ffordd fwy cynaliadwy ac effeithlon. Mae'r prosiect yn ymestyn dros ryw 2,456 Ha ac mae'n cynnwys camau rheoli tir newydd wedi'u targedu a fydd yn sicrhau manteision economaidd-gymdeithasol hefyd i'r 11 fferm ac i'r gymuned wledig ehangach y mae Fferm Ifan yn perthyn iddi. Mae gan y ffermwyr hawliau i bori'r Migneint, un o'r ardaloedd mwyaf o orgors yng Nghymru, sydd wedi'i ddynodi'n Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig, Ardal Cadwraeth Arbennig ac Ardal Gwarchodaeth Arbennig.

Fel rhan o'r gwaith mae'r Ganolfan Ecoleg a Hydroleg (CEH) yn darparu canllawiau ar blannu sy'n sensitif i'r dalgylch. Byddant yn plannu mwy o goed a gwrychoedd ar dir fferm ar hyd nentydd i helpu i ddiogelu cynefinoedd glan yr afon, lleihau erydiad pridd a lliniaru perygl llifogydd i lawr yr afon. Bydd cau ffosydd ar y Migneint yn parhau ac yn helpu i godi'r lefel trwythiad, storio carbon a bydd yn lleihau'r perygl o lifogydd yn Nyffryn Conwy hefyd.

Mae'r ffermwyr yn cymryd rhan mewn treialon pori hefyd i annog mwy o fioamrywiaeth a bywyd gwyllt yn y mawnogydd. Fel rhan o'r treialon pori, mae gwartheg wedi'u cyflwyno i'r Migneint am y tro cyntaf o fewn cof ac mae cynlluniau ar waith i adfer cynefin i annog mwy o gornchwiglod a gylfinirod i fridio'n llwyddiannus yn yr ardal.

Mae'r grŵp yn gweithio'n agos hefyd gyda nifer o bartneriaid gan gynnwys yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, yr RSPB, Y Ganolfan Ecoleg a Hydroleg, Prifysgol Bangor a Cyfoeth Naturiol Cymru er mwyn rhannu syniadau a dysgu o arbenigedd a phrofiad y partneriaid.

Elfen gyffrous o'r prosiect fydd edrych ar ddatblygu marchnadoedd newydd ar gyfer cynhyrchion difwyd rheoli tir yn gynaliadwy – dŵr glân, araf, storio carbon a bioamrywiaeth sy'n ffynnu. Prif nod y grŵp yw cydweithio i sicrhau y gall cenedlaethau'r dyfodol y teuluoedd ffermio traddodiadol hyn barhau i ffynnu yn y gymuned fynyddig Gymraeg hon.

Adfer Cynefinoedd: Nodi ac adfer cynefin ucheldir i annog a chynnal poblogaethau'r gornchwigen a'r gylfnir ar y Migneint gydag arolygon adar a gwaith monitro yn parhau

Adfer Mawnogydd: Adfer Gorgors y Migneint drwy gau 10,000m o ffosydd ar y mawnogydd ac ail-wlychu 100 ha o dir

Lleihau Llygredd Amaethyddol: Ffensio cyrsiau dŵr i gadw stoc allan, gwella ansawdd dŵr i afon Conwy. Profi pridd oddeutu 240 o gaeau glaswelltir sydd o amgylch y Migneint i sicrhau cynllunio effeithlon ar gyfer rheoli maethynnau, pridd a dŵr

Rheoli Perygl Llifogydd yn Naturiol: Cau ffosydd ac ail-wlychu, plannu 5.3 ha goed newydd, 800m o goridau ar lan nant a 10,000m o wrychoedd

Pori Cynaliadwy: Ailgyflwyno gwartheg ar gyfer pori cynaliadwy lefel isel i gynyddu bioamrywiaeth a gwella cynefin mawnogydd

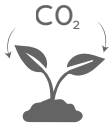
Rheoli a Phlannu Coetiroedd: Creu coetir newydd, darparu 5.3 ha o orchudd coed newydd drwy blannu sy'n sensitif i'r dalgylch

Sgiliau Gwledig a Threftadaeth: Cyrsiau hyfforddi ar ddulliau ffermio traddodiadol a newydd gyda 22 o ddiwrnodau hyfforddi eisoes wedi'u cwblhau

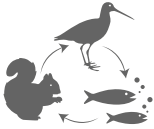
Meithrin Cydweithrediadau a Phartneriaethau: Gweithio gyda sefydliadau i ddarparu arweiniad ac addysg, gan gynnwys yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog, y Gymdeithas Frenhinol er Gwarchod Adar, Canolfan Ecoleg a Hydroleg, a Cyfoeth Naturiol Cymru i rannu syniadau a dysgu o brofiad ac arbenigedd y partneriaid

Hyfforddiant a Chreu Swyddi: Hyfforddiant ar sut i fonitro llystyfiant mawnogydd gan y ffermwyr, gan ei gwneud yn bosibl cofnodi canlyniadau

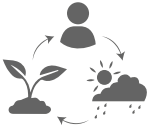
Trosglwyddo Gwybodaeth ac Arloesi: Datblygu Taliadau ar gyfer Gwasanaethau Ecosystem i ddiffinio, mesur ac asesu gwasanaethau ecosystem a phenderfynu ar werth marchnadol. Mesur ôl troed carbon, gan fesur ac edrych ar ôl troed carbon y grwpiau o'u cymharu â ffermydd tebyg ledled Cymru

Dal a Storio Carbon – wedi'i ategu gan adfer gorgors, plannu sensitif i'r dalgyllch a phlannu coed tir fferm a gwrychoedd ar lannau afonydd.

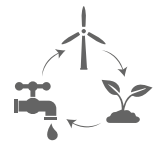
Gwell Bioamrywiaeth – wedi'i hategu gan ailgyflwyno gwartheg ac adfer cynefinoedd.

Cadernid Ecosystemau – wedi'i ategu gan adfer cynefinoedd, ffensio ar hyd afonydd, plannu sy'n sensitif i'r dalgyllch a phlannu coed a gwrychoedd tir fferm.

Lleihau Perygl Llifogydd – wedi'i ategu gan adfer gorgors, cau ffosydd ac ail-wlychu a phlannu coed tir fferm a gwrychoedd ar lannau afonydd.

Ansawdd Pridd, Aer a Dŵr – wedi'i ategu gan adfer gorgors, ffensio ar hyd afonydd, cau ffosydd ac ail-wlychu a phlannu coed a gwrychoedd tir fferm.

Sgiliau Gwledig a Threftadaeth – wedi'i ategu gan gyrsiau hyfforddi ar ddulliau ffermio a gweithio gyda sefydliadau i ddarparu arweiniad ac addysg.

Cydlyniant Cymunedol – wedi'i ategu gan greu swyddi, gweithgareddau trafod gyda ysgolion lleol a'r cyhoedd yn gyffredinol a datblygu dulliau trafod.

Datblygu Gallu, Sgiliau ac Arbenigedd – wedi'i ategu gan gyrsiau hyfforddi ar ddulliau ffermio a gweithio gyda sefydliadau i ddarparu arweiniad ac addysg.

Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd – wedi'i ategu gan adfer gorgors, plannu coed tir fferm a gwrychoedd ar lannau afonydd.